

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Инжењерски менаџмент у агробизнису
Назив предмета: Тржиште пољопривредно-прехрамбених производа
Наставник: Рашко С. Стефановић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти стекну дубоко разумевање организације функционисања тржишта аграрних и прехрамбених производа, укључујући законитости понуде и тражње, цене, промет, регулативу, трговинске и финансијске аспекте, као и да науче да анализирају и примењују концепте тржишног деловања у националном и међународном контексту, са посебним освртом на конкурентност, одрживост и утицај глобализације. Дакле, циљ је да се студенти оспособе да самостално анализирају и прате тржишне токове пољопривредно-прехрамбених производа.
Исход предмета Након положеног испита студент ће бити оспособљен да: - да разуме и интерпретира основне елементе и карактеристике тржишта, понуду и тражњу, цене и промет пољопривредних производа; - идентификује и објасни факторе који утичу на формирање цена и тржишне структуре пољопривредно-прехрамбених производа; - анализира и интерпретира податке о понуди и тражњи, робном промету и трошковима промета пољопривредних производа; - примени знања о тржишним регулативама, конкурентности и глобалним тржишним кретањима у практичним агробизнис ситуацијама; - самостално и критички изради стратегије и предлоге за управљање тржиштем пољопривредно-прехрамбених производа на националном и међународном нивоу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Појам, значај, типологија и сегментација тржишта. Специфичности пољопривредне производње и пласмана пољопривредних сировина/производа. Основне карактеристике тржишта аграрних производа – сезоналност, кварљивост, еластичност понуде и тражње. Функције тржишта пољопривредно-прехрамбених производа. - Робни промет и трошкови промета; Фактори, карактеристике, видови и врсте робног промета; Основне законитости трговине и робног промета; Понуда, тражња, и фактори који их обликују. Цене пољопривредно-прехрамбених производа – формирање цена, улога државе и институција у регулисању цена, промене цена и паритети; - Појам, функције, значај и развој трговине; Подела и основне карактеристике трговине; Трговина на мало и велико; Савремени трендови у трговини; Трошкови промета и платни промет. - Организација и функционисање тржишта и промета; Тржиште и трговинска маржа; Откупна трговина; Организације које обављају промет; Тржишне установе у промету; Тржишне и робне резерве; Модел промета аграрних и прехрамбених производа. - Регулативне мере на тржишту и у промету; Усклађивање тржишних односа; Мере за унапређење трговинских односа и промета; Контрола на тржишту и у промету; Мере ограничења на тржишту и промету; Тржишне структуре у агробизнису – савршена и несавршена конкуренција, монопол, монополистичка конкуренција, олигопол; Тржиште и промет у функцији заштите животне средине. - Анализа понуде и тражње по производима; Промет сирових аграрних производа - ратарски, повртарски, воће и грожђе, сточарски производи (месо и млеко). Промет прерађених прехрамбених производа; Промет средстава механизације и хемизације на домаћем и светском тржишту. - Карактеристике светског тржишта и трговине аграрним и прехрамбеним производима; Инструменти аграрне политике и тржишна регулатива – субвенције, квоте, царине, интервенције; Утицај глобализације и регионалних интеграција; Међународне трговинске организације, Светска трговинска организација; СЕФТА; Трговина аграрним, прехрамбеним производима и средствима рад у свету; Спољнотрговинска робна размена и конкурентност и пољопривредно – прехрамбених производа.

Практична настава

Дискусије и увежбавање градива са предавања. Коришћење статистичких база и литературе, израчун показатеља, презентација урађеног семинарског рада. Анализа понуде и тражње за појединим пољопривредно-прехрамбеним производима. Практични примери формирања цена и еластичности тражње. Израда студија случаја о тржишту млека, меса, житарица, воћа и поврћа. Анализа тржишних структура на основу примера из праксе. Праћење цена пољопривредних производа на домаћем и светском тржишту.

Литература

Основна:

Влаховић, Б. (2020). *Тржиште*. Пољопривредни факултет, Нови Сад,

Влаховић, Б. (2015). *Тржиште агроиндустријских производа - специјални део*, Пољопривредни факултет, Нови Сад.

Допунска:

Ковачевић, В., Јелочник, М. (2022). *Тржиште и трговање пољопривредним производима*. Институт за економику пољопривреде, Београд.

Толушић, З. (2023). *Тржиште и дистрибуција пољопривредно-прехрамбених производа – кратки ланци опскрбе храном*, Високо господарско училиште у Крижевцима.

Ђоровић, М., Томин, А. (2010). *Тржиште и промет пољопривредних производа*, Пољопривредни факултет, Београд.

Ковачевић, Р. (2005). *Међународна трговина*, Београд, Економски факултет.

Sexton, R. J. (2013). Market power, misconceptions, and modern agricultural markets. *American journal of agricultural economics*, 95 (2), 209-219. <https://doi.org/10.1093/ajae/aas102>

Norwood, F. B., Lusk, J. L., Peel, D. S., & Riley, J. M. (2021). *Agricultural marketing and price analysis*. Waveland Press.

Barkley, A. (2019). *The economics of food and agricultural markets*. New Prairie Press.

Gardner, B. L., Rausser, G. C., Evenson, R. E., & Pingali, P. (Eds.). (2007). *Handbook of Agricultural Economics: Agricultural Development: Farmers, Farm Production and Farm Markets* (Vol. 3). Elsevier.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 3x15=45

Практична настава: 2x15=30

Методе извођења наставе

Усмена излагања уз подршку савремене образовне технологије, интерактивна настава, ех катедра, дискусије на релевантне теме, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
активност на вежбама	10	усмени испит	50
колоквијум-и	20		
семинарски рад	10		